[2024] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 740: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 422

ਰਾਜੇਂਦਰ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕੋਲਹੇ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ

(2011 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2281)

15 ਮਈ 2024

[ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਭੂਯਨ,* ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

15.11.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਬਕਾ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਮਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ 59 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2, ਪੀਡਬਲਯੂ-3, ਪੀਡਬਲਯੂ-4, ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਮਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 302 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਕੀ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ (ਐਕਸ. 59), ਸਬੂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872-ਐਸ.32(1)-ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ - ਪੀੜਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀੜਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਤੰਲੀਏ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਗਾਮਚੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ - ਪਤੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾਈ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨ (ਐਕਸ. 59) ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ । 302 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਐਸ਼.34 - ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਫੈਸਲਾ: ਆਪਣੇ ਮਰਨ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ (ਐਕਸ. 59) ਵਿੱਚ, ਪੀੜਤ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਪਤੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਮਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-6, ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਬ-ਸਟੇਟਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਾ ਕਰੋ - ਇਹ ਘਟਨਾ 22.07.2002 ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਸੀ।

_____

*ਲੇਖਕ

ਰਾਜੇਂਦਰ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕੋਲਹੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ

ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ 5 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ - ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਕਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਜ਼ਰ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਵੀ ਹੈ - ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਾਕਟਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮੂਲ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 59, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ (ਉਦਾ. 59) ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 24, 35]

ਸਬੂਤ - ਮਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ - ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਆਧਾਰ:

ਫੈਸਲਾ: ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪ੍ਰੇਰਣਾਦਾਇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਾੜਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 25]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਸਟੇਟ [1958] 1 ਐਸਸੀਆਰ 552: ਏਆਈਆਰ (1958) ਐਸਸੀ 22; ਕੁੰਡੁਲਾ ਬਾਲਾ ਸੁਬ੍ਰਹਮਣੀਅਮ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [1993] 2 ਐਸਸੀਆਰ 666: (1993) 2 ਐਸਸੀਸੀ 684; ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [2008] 2 ਐਸਸੀਆਰ 959: (2008) 4 ਐਸਸੀਸੀ 265; ਸੁਧਾਕਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2012] 7 ਐਸਸੀਆਰ 128: (2012) 7 ਐਸੀਸੀਸ 569 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਪਾਨੀਬੇਨ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ [1992] 2 ਐਸਸੀਆਰ 197: (1992) 2 ਐਸਸੀਸੀ 474; ਅਮੋਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2008] 8 ਐਸਸੀਆਰ 956: (2008) 5 ਐਸਸੀਸੀ 468; ਲਖਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 705: (2010) 8 ਐਸਸੀਸੀ 514; ਆਸ਼ਾਬਾਈ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [2013] 1 ਐਸਸੀਆਰ 115: (2013) 2 ਐਸਸੀਸੀ 224 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872; ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸਬੂਤ; ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ; ਮੌਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਇਕਮਾਤਰ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ; ਮਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ; ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ; ਸਵੈਇੱਛਤ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ; ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 32(1)।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2011 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2281

2008 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰ. 635 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਸਥਿਤ ਬੈਂਚ ਦੇ 15.11.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਐਸ. ਚੌਧਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਚਾ ਏ. ਪਾਂਡੇ, ਵਾਤਸਲਿਆ ਵਿਗਿਆ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਆਦਿਤਿਆ ਅਨਿਰੁੱਧ ਪਾਂਡੇ, ਸਿਧਾਰਥ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਭਰਤ ਬਾਗਲਾ, ਸੌਰਵ ਸਿੰਘ, ਆਦਿਤਿਆ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਵੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਉੱਜਲ ਭੂਆ, ਜੇ.

ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 2008 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 635, ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕੋਲਹੇ ਬਨਾਮ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ') ਦੀ ਬੈਂਚ, ਬੰਬਈ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 15.11.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। 23.07.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 60/2006 ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਐਡਹਾਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਬਾਜੋਗਈ ('ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ') ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ।

2.1 ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 23.07.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ।

ਰਾਜੇਂਦਰ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕੋਲਹੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 25,000/- ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

3. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰੇਖਾ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਬਾਜੋਗਈ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਭਾਵ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਘਰ ਆਇਆ ਸੀ।

3.1 22.07.2002 ਨੂੰ, ਰਾਤ 08:30 ਵਜੇ, ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਉਸ ਕੁਆਰਟਰ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਲੱਗ ਗਈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਰਾਜੇਂਦਰ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਸੁਰੇਸ਼ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੁਰੇ, ਸੱਸ ਅਤੇ ਨਨਾਣ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਰਾਜੇਂਦਰ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਸੁਰੇਸ਼ ਨੇ ਕੁੱਟਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਗਮਚੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੈਰ ਤੰਲੀਏ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਫਿਰ ਪਤੀ ਨੇ ਉਸਦਾ ਮੂੰਹ ਘੁੱਟ ਲਿਆ। ਜੀਜਾ ਨੂੰ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਡੱਬੀ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਬੋਤਲ ਮਿਲੀ। ਪਤੀ ਨੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਸਟਿਕ ਨੂੰ ਜਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੁਲਸ ਗਈ। ਉਸਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸਾਬਕਾ ਸੀ। 59 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਥਾਣਾ ਅੰਬਾਜੋਗਾਈ ਨੇ ਧਾਰਾ 307, 498ਏ, 342, 323 ਅਤੇ 504 ਸਮੇਤ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 182/2002 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ।

3.2 ਇਸ ਜੁਰਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-10 ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਦਾ ਤਾਲਾ ਤੋੜਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੜੇ ਹੋਏ ਔਰਤ ਦੇ ਕੱਪੜੇ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਬੋਤਲ, ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਮੰਗਲਸੂਤਰ ਆਦਿ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸਾਬਕਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਪੀੜਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 65. 24.07.2002 ਨੂੰ ਰਾਤ 11:00 ਵਜੇ, ਰੇਖਾ ਦੀ ਸੜਨ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ।

3.3 ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਸਹੁਰਾ, ਸੱਸ ਅਤੇ ਨਨਾਣ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੀਜਾ ਸੁਰੇਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ

ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਬਣੋ. ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3.4 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸਾਰੇ 13 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1973 (ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਤਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

3.5 ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਲੀਲਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 498ਏ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੇਖਾ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਹੁਰਾ, ਸੱਸ ਅਤੇ ਨਨਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। 59 ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ. 65 ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦੀ ਮੌਤ ਕਤਲੇਆਮ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨਾਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਹੁਰੇ, ਸੱਸ ਅਤੇ ਨਨਾਣ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਯਾਨੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਭਰਾ ਸੁਰੇਸ਼ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਰੇਖਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

4. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। 15.11.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਬਕਾ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਮਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ 59 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2, ਪੀਡਬਲਯੂ-3, ਪੀਡਬਲਯੂ-4, ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਮਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

5. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 16.08.2011 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ 02.10.2011 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਮਿਤੀ 30.06.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਗਭਗ 9 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। 65 ਅਰਥਾਤ ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਬਕਾ. 59 ਮੌਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-12, ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮਰਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ 11:45 ਪੀਐਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਦੋਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਸੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਸਮੇਤ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

7.1 ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸਾਬਕਾ. 59 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

8. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

9. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਲਿਖਤੀ ਮੌਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। 59.

10. ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਰਾਜੇਂਦਰ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅੰਬਾਜੋਗਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਕੁਆਰਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਿਤ ਪੁਲੀਸ ਕਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੁਆਰਟਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਰੀਕ ਅਤੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕੁਆਰਟਰ ਦੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇਖਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਰਾਜਗੀਰੇ, ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਗੁਆਂਢੀ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਐੱਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਆਰ. ਹਸਪਤਾਲ ਅੰਬਾਜੋਗਈ ਵਿਖੇ ਇਲਾਜ ਲਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਸੱਯਦ ਅਸਲਮ ਦੇ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਓਪੀਡੀ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਕਰਾਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਪੁਲੀਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੱਯਦ ਚੰਦ ਓ.ਪੀ.ਡੀ. ਉਸਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋਸਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੜਨ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਸਹਿਣੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਰੇਖਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦਾ ਕਰੀਬ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਰੀਬ 15 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਫੌਜ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਹੁਰਾ, ਸੱਸ, ਨਨਾਣ ਅਤੇ ਨਨਾਣ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀ ਤਨਖਾਹ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਕਸਾਉਣ 'ਤੇ ਪਤੀ ਉਸ ਨਾਲ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਕਰਦਾ ਸੀ।

10.1 ਭਾਵੇਂ ਉਹ 14.07.2002 ਨੂੰ ਬੀਡ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਤ 08:30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 09:00 ਵਜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਗਮਚੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹੇ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵੀ ਤੌਲੀਏ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜੀਜਾ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਬੋਤਲ ਅਤੇ ਮਾਚਿਸ ਦਾ ਡੱਬਾ ਲਿਆ ਕੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਇਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਤੀ ਨੇ ਫਿਰ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਡੱਬੀ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਸਟਿਕ ਕੱਢ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।

10.2 ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਰੇਖਾ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ।

10.3 ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦੇ ਸਹੁਰੇ

ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਰੇਖਾ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਧਾਰਾ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰੇਖਾ ਨੂੰ 14.07.2022 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦੇ ਪਤੀ ਭਾਵ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਦਾ ਵੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਡਾਕੇ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰੇਖਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

11. ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਕੌਸਲਿਆਬਾਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰੇਖਾ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੀਬ 15 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਰੇਖਾ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੁਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਹੀ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਧੀ ਸ਼ਿਆਮਲਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਰਾਜੇਂਦਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੀਜਾ ਸੁਰੇਸ਼ ਨੇ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਸਮੇਤ ਅੰਬਾਜੋਗਾਈ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਆਈ ਅਤੇ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਰੇਖਾ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ, ਸਹੁਰਾ ਅਤੇ ਨਨਾਣ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਰੇਖਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰਾ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

11.1. ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰੇਖਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸਦੇ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਧੀ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਾਜਿੰਦਰ ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਰੇਖਾ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ; ਕਿ ਸਹੁਰਾ ਅਤੇ ਭਰਜਾਈ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਭੱਜ ਗਏ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਾਰੇ ਘਰੋਂ ਭੱਜ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ।

12. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਭਰਾ ਮਿਲਿੰਦ, ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਹੈ। ਆਪਣੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਹੁਰਾ, ਜੀਜਾ ਅਤੇ ਭਰਜਾਈ

ਮ੍ਰਿਤਕ ਰੇਖਾ ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਭੜਕਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸੇ ਰਾਤ ਯਾਨੀ 22.07.2002 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਅੰਬਾਜੋਗਈ ਆਇਆ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਹੁਰਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨੇ ਰੇਖਾ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਸ਼ਿਆਮਲਾ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲਿਆ। ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਰੇਖਾ ਦੀ 24.07.2002 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

12.1. ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਭੈਣ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੜ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚੀਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਰੇਖਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

13. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-7, ਸੱਯਦ ਚੰਦ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਅੰਬਾਜੋਗਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਗਵਾਹੀ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਤ 09:00 ਵਜੇ, ਉਸਨੇ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਰੌਲਾ ਸੁਣਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਪੁਲਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਢੋਕਨੇ ਯਾਨੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕੁਆਰਟਰ ਕੋਲ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਰਾਜਗੀਰੇ ਅਤੇ ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਮਹਿਲਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਢੋਕਨੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਤੇ ਰਾਜਗੀਰ ਢੋਕੇ ਦੇ ਘਰ ਵੜ ਗਏ ਅਤੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾਈ। ਰੇਖਾ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਤੌਲੀਏ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਰਾਜਗੀਰੇ ਨੇ ਹੱਥ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਘਰ 'ਚ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਕੋਈ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਢੋਕੇ, ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਹਸਪਤਾਲ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਦੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਢੋਕਨੇ (ਰੇਖਾ) ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਢੋਕਨੇ (ਰੇਖਾ) ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੱਸ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਨੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।

13.1. ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 23.07.2002 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਰਾਜਗੀਰੇ ਢੋਕੇ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਤੌਲੀਏ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜਗੀਰੇ ਨੇ ਰੇਖਾ ਦੇ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਲਿਖਣ ਤੱਕ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰੇਖਾ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦੀ ਸੱਸ ਅਤੇ ਸਹੁਰਾ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

14. ਪੁਲਿਸ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਰਾਜਗੀਰੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਹੈ। ਆਪਣੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅੰਬਾਜੋਗਈ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਕਲੋਨੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। 22.07.2002 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਛੁੱਟੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਘਰ ਹੀ ਸੀ। ਮਹਿਲਾ ਪੁਲੀਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਰੇਖਾ ਢੋਕਨੇ ਦਾ ਕੁਆਰਟਰ ਪੁਲੀਸ ਕਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਆਰਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ। 22.07.2002 ਨੂੰ, ਰਾਤ 08:30 ਤੋਂ 09:00 ਵਜੇ ਤੱਕ, ਉਸਨੇ ਢੋਕੇ ਦੇ ਘਰੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ। ਰੌਲਾ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਢੋਕੇ ਦੇ ਘਰ ਵੜ ਗਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਢੋਕਣੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਾ ਕੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਰੇਖਾ ਢੋਕਨੇ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਰੇਖਾ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਉਸ ਨੂੰ ਐੱਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਆਰ. ਉਕਤ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ 'ਚ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਐੱਸ. 24.07.2002 ਨੂੰ ਰੇਖਾ ਢੋਕਨੇ ਦੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ 25.07.2002 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

14.1. ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾਈ ਸੀ, ਰੇਖਾ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਇਹ ਉਸਦੇ ਪੁਲਿਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਢੋਕੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਪਤੀ ਰਾਜੇਂਦਰ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ

ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਸੁਰੇਸ਼ ਨੇੜੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਧਾਰਾ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.

15. ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਉੱਤਮ, ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੋ ਪੰਚਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਅੱਧਾ ਸੜਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਰਕਰ ਪੈਟੀਕੋਟ, ਗਾਊਨ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਬਦਬੂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ, ਅੱਧਾ ਸੜਿਆ ਹੋਇਆ ਡੰਡਾ, ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਗਲਸੂਤਰ, ਤਾਲਾ ਆਦਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਬਤ ਸੂਚੀ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਚਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

15.1. ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਕਿ ਰੇਖਾ ਢੋਕਨੇ ਨੂੰ ਝੁਲਸ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਜਿਸਦੀ ਐਂਟਰੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 161 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੇਖਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਘੁੱਟਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੋਸ਼ੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਕੌਸਲਿਆਬਾਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 161 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਆਮਲਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਰਾਜੇਂਦਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਸੁਰੇਸ਼ ਨੇ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਘਰੋਂ ਭੱਜ ਗਏ। ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਬਾਰੇ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਰੇਖਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਸੱਯਦ ਚੰਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਰਾਜਗੀਰੇ ਢੋਕੇ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ, ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਹੱਥ ਇੱਕ ਤੌਲੀਏ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜਗੀਰੇ ਨੇ ਰੇਖਾ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜਗੀਰੇ ਅਤੇ ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਮਹਿਲਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 161 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਰੇਖਾ ਸੜ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

16. ਡਾ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਮੋਹਨ ਕੇਦਾਰੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਹੈ। 22.07.2002 ਨੂੰ ਉਹ ਐਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫ਼ਸਰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਅੰਬਾਜੋਗਈ ਵਿਖੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਇੰਟਰਨਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਸਾਲ ਆਪਣੀ ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਬਰਨ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 14 ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-9 ਬਿਲਕਿਸ ਕੱਚੀ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਮਰੀਜ਼ ਰੇਖਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਸਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ 'ਤੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਨੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ ਦਾ ਬਿਆਨ. 65 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਬਕਾ 65 ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ)। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਸ. 59 ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਹਨ. 59. ਦੋਵਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਸਤਖਤ ਡਾ. ਕਿਰਨ ਕੁਰਕੁਰੇ ਯਾਨੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਦੇ ਸਨ।

16.1. ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ 22.07.2002 ਨੂੰ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਰੀਬ 11:30 ਵਜੇ, ਉਸਨੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਕਲੀਨਿਕਲ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਲਗਭਗ 10 ਮਿੰਟ ਚੱਲੀ।

17. ਡਾ. ਕਿਰਨ ਕੁਰਕੁਰੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ, ਉਹ ਐਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਬਾਜੋਗਈ ਵਿਖੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ। 22.07.2002 ਨੂੰ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 10:15 ਵਜੇ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੋਲਹੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰੇਖਾ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ 99% ਸੜ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਰਾਤ 11:45 ਵਜੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਸਮੇਂ, ਮਰੀਜ਼ ਰੇਖਾ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ (ਐਕਸ. 59) ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਹੋਈ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐਕਸ. 59 ਸਹੀ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ. 59. ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ; ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਉਸਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਬਾਰੇ

ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਰਥਨ ਉਸਦੀ ਸੀ ਪਰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਉਸਨੇ 11:45 ਵਜੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਸਮੇਂ, ਉਸਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਰੀਜ਼ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਐਕਸ. 117)।

17.1. ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਗਤ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ।

18. ਅਸੀਂ ਸਾਬਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਾਂਗੇ।

59. ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਕਾ. 59, ਆਉ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ।

19. ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਰਾਜਗੀਰੇ ਰੇਖਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਰੇਖਾ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੱਯਦ ਚੰਦ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਝੁਲਸਣ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਰੇਖਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਫੌਜ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦੇ ਸਨ। ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਆਖਿਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2, ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸਦੇ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਨੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਰੇਖਾ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰੇਖਾ ਦਾ ਮੂੰਹ ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਨੇ ਰੇਖਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਉਦਾਹਰਣ 59) ਤਾਂ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

19.1. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਰੇਖਾ ਨਾਲ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਰੇਖਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਸੀ।

19.2. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰੇਖਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।
19.3. ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਰਾਜਗੀਰੇ ਰੇਖਾ ਦੇ ਘਰ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਹੱਥ ਇੱਕ ਤੌਲੀਏ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਘਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸੱਸ ਅਤੇ ਸਹੁਰਾ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਰੇਖਾ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

19.4. ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾਈ ਤਾਂ ਰੇਖਾ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰੇਖਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਨੇੜੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ।

19.5 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਧਾਰ, ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-10 ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧਤਾਈਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਵਾਹੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰੇਖਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਰੇਖਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੱਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-6 ਯਾਨੀ ਸਾਬਕਾ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। 59. ਈਐਕਸ.59 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਸੀਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੀ ਕਰਾਂਗੇ।

20. ਐਕਸ.59 ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 12.12.1996 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਬਦਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ

ਅੰਬਾਜੋਗਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰੀਬ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਅੱਠ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਘਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਅੰਬਾਜੋਗਈ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਕਲੋਨੀ ਦੇ ਇੱਕ ਕੁਆਰਟਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੀਬ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਸਲੂਕ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਅਤੇ ਭਰਜਾਈ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਮਾੜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨਾਲ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਕਿਉਂ ਲੋੜ ਸੀ। ਜੀਜਾ ਉਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਹੁਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਘਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬੁਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਉਕਸਾਉਣ ਕਾਰਨ ਪਤੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬੀਡ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

20.1. 22.07.2002 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਜੀਜਾ ਸੁਰੇਸ਼ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਤੌਲੀਏ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹੱਥ ਗਮਚੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ, ਤਾਂ ਜੀਜਾ ਨੂੰ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਡੱਬੀ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਬੋਤਲ ਮਿਲੀ। ਪਤੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਸਟਿਕ ਬਾਲ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਸ ਦਾ ਗਾਊਨ ਸੜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੁਲਸ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਦਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਵੀ ਸੜ ਗਿਆ ਸੀ।

20.2. ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ। ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਬਾਹਰ ਆ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਟੋ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ।

21. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-6 ਅੰਬਾਜੋਗਈ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ 22.07.2002 ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਐਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਆਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਰੇਖਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਬਰਨ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ. ਉਸਨੇ ਬਰਨ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਨਰਸਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਰੇਖਾ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 11:30 ਵਜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਆਏ ਸਨ। 5 ਤੋਂ 10 ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ

ਰੇਖਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਨਰਸਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਕਟਰ ਕਿਰਨ ਕੁਰਕੁਰੇ, ਪੀਡਬਲਿਊ-13 ਆਈ. ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਨੇ ਰੇਖਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਡਬਲਿਊ-6 ਨੇ ਰੇਖਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸਨੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਰੇਖਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੇਖਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰੇਖਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜ ਗਈ ਸੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਨੇ ਉਸਦੀ ਸੱਜੀ ਲੱਤ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਨ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਰੇਖਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

22. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-12 ਡਾ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੇਦਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਬਕਾ 'ਤੇ ਦੋ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ। 59 ਡਾ. ਕਿਰਨ ਕੁਰਕੁਰੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਸਨ।

23. ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਰਾਤ 11:45 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਰੇਖਾ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਮਰਥਨ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆਪਣੇ ਦੋ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਸਾਬਕਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ. 59. ਉਸਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਦੂਜੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ 11:45 PM ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰੇਖਾ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ, ਉਸਨੇ ਰੇਖਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਮੈਡੀਕਲ ਹਿਸਟਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ (ਐਕਸ. 117)।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ (ਐਕਸ. 59) ਵਿੱਚ ਰੇਖਾ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਪਤੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਅਤੇ ਜੀਜਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-6, ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਦੁਆਰਾ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਉਪ-ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਘਟਨਾ 22.07.2002 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਬੂਤ

5 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਾਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ (ਉਦਾ. 59) ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

25. ਮਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਾੜਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਜੁੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

26. ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 32(1) ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

[32.] ਉਹ ਕੇਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜੋ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲੱਭਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਆਦਿ, ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਾਂ ਜੋ ਲੱਭਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਜੋ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਖਰਚੇ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਹਨ:-

(1) ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੌਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ, ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

26.1. ਸੈਕਸ਼ਨ 32 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਜੋ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਲੱਭਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਹਨ। ਸਥਿਤੀ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਅਧੀਨ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ।

27. ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਸਟੇਟ' ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢੇ:

(i) ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ;
(ii) ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
(iii) ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ;

(iv) ਇੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਟੁਕੜੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(v) ਇੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜੋ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਖਿਕ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(vi) ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ

---

1 [1958] 1ਐਸਸੀਆਰ 552: ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 22

ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ; ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

28. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਨੀਬੇਨ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਟਿਊਸ਼ਨ, ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਜਾਂ ਕਲਪਨਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਮ੍ਰਿਤਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸੱਚ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਇਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

29. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁੰਡੁਲਾ ਬਾਲਾ ਸੁਬ੍ਰਾਹਮਣੀਅਮ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ-ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32(1) ਇਸ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

18. ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੀ ਕਗਾਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਗੰਭੀਰ ਪਲ 'ਤੇ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਸਬੂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ ਵਜੋਂ, ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੀੜਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

---

2 [1992] 2 ਐਸਸੀਆਰ 197: (1992) 2 ਐਸਸੀਸੀ 474

3 [1993] 2 ਐਸਸੀਆਰ 666: (1993) 2 ਐਸਸੀਸੀ 684

30. ਅੱਗੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਧਿਰ ਮੌਤ ਦੀ ਕਗਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਨੋਰਥ ਘੱਟ ਹੀ ਲੱਭਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੁੰ ਅਤੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

31. ਸੁਧਾਕਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

20. "ਮਰਣ ਦਾ ਐਲਾਨ" ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਖਰੀ ਬਿਆਨ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਖਦਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸੱਚ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸੱਚ ਬੋਲੇਗਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

32. ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਮੋਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਇੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ. ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕੀ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

33. ਲਖਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਵਾਲੇ ਕਈ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਘੋਸ਼ਣਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਹੈ।

---

4 [2008] 2 ਐਸਸੀਆਰ 959: (2008) 4 ਐਸਸੀਸੀ 265

5 [2012] 7 ਐਸਸੀਆਰ 128: (2012) 7 ਐਸਸੀਸੀ 569

6 [2008] 8 ਐਸਸੀਆਰ 956: (2008) 5 ਐਸਸੀਸੀ 468

7 [2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 705: (2010) 8 ਐਸਸੀਸੀ 514

34. ਦੁਬਾਰਾ, ਆਸ਼ਾਬਾਈ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਈ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

35. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ (ਐਕਸ. 59) ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹਾਜ਼ਰ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਸੁਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਮਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦਾ ਤੱਤ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਹਿਸਟਰੀ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਮੂਲ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਾਕਟਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਬਕਾ. 59, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

36. ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਲ 2016 ਤੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

37. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

---

8 [2013] 1 ਐਸਸੀਆਰ 115: (2013) 2 ਐਸਸੀਸੀ 224

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ